

Ewa Szafrńska

Wielkie osiedla mieszkaniowe w mieście postsocjalistycznym

Geneza, rozwój, przemiany, percepcja

WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU
ŁÓDZKIEGO

Łódź 2016

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	9
1.1. Problem badawczy	10
1.2. Założenia i cele pracy	15
1.3. Podstawy teoretyczne pracy	18
1.4. Metody badań i materiały źródłowe	21
2. KONTEKST TEORETYCZNY PRACY	27
2.1. Mieszkalnictwo jako przedmiot badań naukowych	27
2.2. Wielkie osiedle mieszkaniowe jako forma urbanistyczna i społeczna	32
2.3. Podejścia teoretyczne w badaniach osiedli mieszkaniowych	37
2.4. Wielkie osiedla mieszkaniowe w badaniach naukowych	41
2.5. Koncepty wyjaśniające przemiany osiedli mieszkaniowych	47
3. GENEZA I UWARUNKOWANIA ROZWOJU WIELKICH OSIEDLI MIESZKANIOWYCH W MIASTACH EUROPEJSKICH	63
3.1. Koncepty urbanistyczno-architektoniczne z XIX i z I połowy XX wieku	64
3.2. Pierwsze realizacje wielkoskalowych modernistycznych założeń osiedlowych w miastach europejskich	77
3.3. Uwarunkowania rozwoju wielkich osiedli mieszkaniowych w powojennej Europie	82
3.4. Podsumowanie	85
4. ROZWÓJ I EWOLUCJA WIELKICH OSIEDLI MIESZKANIOWYCH W MIEŚCIE SOCJALISTYCZNYM	89
4.1. Miasto socjalistyczne jako idea i byt realny	89
4.2. Czynniki kształtujące strukturę rezydencjalną w mieście socjalistycznym	91
4.3. Uwarunkowania rozwoju wielkich osiedli mieszkaniowych w mieście socjalistycznym	100
4.4. Od osiedla społecznego do wielkiego osiedla mieszkaniowego – ewolucja wielorodzinnej zabudowy osiedlowej w powojennej Polsce	103
4.5. Wielkie osiedla mieszkaniowe w mieście socjalistycznym u progu transformacji	115
4.6. Podsumowanie	130

5. PRZEMIANY WIELKICH OSIEDLI MIESZKANIOWYCH W MIEŚCIE POST-SOCJALISTYCZNYM	135
5.1. Miasto postsocjalistyczne – główne cechy	135
5.2. Procesy kształtujące strukturę rezydencjalną w mieście postsocjalistycznym	139
5.3. Przemiany wielkich osiedli mieszkaniowych w miastach postsocjalistycznych – wybrane przykłady	147
5.3.1. Przemiany w strukturze demograficznej i statusie społecznym mieszkańców	148
5.3.2. Przemiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej i morfologii ..	163
5.3.3. Przemiany fizjonomiczne	173
5.4. Podsumowanie	175
6. PERCEPCJA I WALORYZACJA WIELKICH OSIEDLI MIESZKANIOWYCH W MIEŚCIE POSTSOCJALISTYCZNYM	183
6.1. Teoretyczne podstawy badań percepcji i waloryzacji środowiska mieszkaniowego	183
6.2. Uwarunkowania percepcji i waloryzacji środowiska mieszkaniowego ...	192
6.3. Percepcja i waloryzacja wielkich osiedli mieszkaniowych w mieście postsocjalistycznym – wybrane przykłady	197
6.3.1. Satysfakcja mieszkaniowa, poczucie więzi z miejscem zamieszkania i preferencje migracyjne	200
6.3.2. Ocena wybranych aspektów zagospodarowania i wyposażenia osiedli oraz ich walorów architektoniczno-urbanistycznych i estetycznych	204
6.3.3. Relacje społeczne i więzi mieszkańców	207
6.3.4. Poczucie bezpieczeństwa w osiedlach	211
6.4. Podsumowanie	214
7. WIELKIE OSIEDLA MIESZKANIOWE ŁODZI – STUDIUM PRZYPADKU	219
7.1. Ewolucja struktury społeczno-przestrzennej miasta	219
7.2. Wielkie osiedla mieszkaniowe Łodzi – rozwój przestrzenny i charakterystyka	232
7.3. Przemiany wielkich osiedli mieszkaniowych Łodzi po 1990 roku	249
7.3.1. Przemiany w strukturze demograficznej i statusie społecznym mieszkańców	249
7.3.2. Przemiany struktury funkcjonalno-przestrzennej i morfologii	264
7.3.3. Przemiany fizjonomiczne	277
7.4. Percepcja i waloryzacja wielkich osiedli mieszkaniowych Łodzi – wybrane aspekty	282
7.5. Podsumowanie	297

8. ZAKOŃCZENIE	303
Bibliografia	318
Summary	343